

BARIERY I KORZYŚCI PRZY POZYSKANIU FUNDUSZY UE Z SPO WKP PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWA NA CELE PRO-ŚRODOWISKOWE

Jacek Białek

Katedra Maszyn Rolniczych i Leśnych

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Streszczenie. Celem artykułu jest przedstawienie funduszy strukturalnych, które są skierowane do przedsiębiorców, którzy chcą inwestować w obszarze ochrony środowiska. Zdefiniowano inwestycje pro-środowiskowe oraz pokazano cele i zadania, na których skupia się działanie 2.4 Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw” (SPO WKP). Pokazano również trudności, z jakimi borykają się przedsiębiorcy, chcący pozyskać fundusze unijne oraz korzyści, jakie mogą osiągnąć po wykorzystaniu środków unijnych.

Słowa kluczowe: zrównoważony rozwój, fundusze strukturalne, SPO WKP, inwestycje pro-ekologiczne, obszary wiejskie

Wstęp

Rolnictwo jest podstawową i chyba najstarszą działalnością człowieka, która nierozdzielnie związana jest ze środowiskiem naturalnym Ziemi. Dlatego też, rolnictwo ma bardzo duży wpływ na jego stan, niestety intensyfikacja rolnictwa przyczynia się do coraz większej degradacji środowiska naturalnego. Dlatego bardzo ważne jest, aby zwracać szczególną uwagę na inwestycje pro-środowiskowe mające na celu poprawę stanu środowiska naturalnego nie tylko obszarów wiejskich, ale całego kraju. Należy dążyć do trwałego i zrównoważonego rozwoju, rozumianej jako integralność ekonomiczna i odpowiedzialność społeczna. Dla spójności społecznej ważne jest traktowanie środowiska naturalnego jako wspólnej i szczególnie istotnej wartości, szczególnie obszarów wiejskich.

Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich opiera się na godziwych warunkach społecznych (m.in. powszechna edukacja, opieka zdrowotna, zapomogi, programy socjalne) po drugie przedsiębiorczość i rozwój biznesu na obszarach wiejskich oraz ochrona środowiska i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych. Wszystkie te elementy powinny być uwzględniane równocześnie i uzupełniać się nawzajem, nie można rozwijać jednych kosztem pozostałych.

Polskie firmy mogą uzyskać wsparcie na różnego typu inwestycje ze środków funduszy strukturalnych. Główne dotacje skierowane dla firm dostępne są w ramach programu SPO WKP, który promowany był pod hasłem Unia dla przedsiębiorczych – „Program Konku-

rencyjność”. Program ten wykorzystuje zasoby sfery naukowo-badawczej, w tym głównie nowoczesne technologie informacyjne oraz wspierające ochronę środowiska. Celem programu jest wprowadzenie innowacyjnych zmian w polskiej gospodarce oraz otoczeniu instytucjonalnym wspierającym działalność przedsiębiorstw. Zmiany te mają prowadzić do wzrostu konkurencyjności naszych przedsiębiorstw na Jednolitym Rynku Europejskim.

Materialia i metody

Badaniami objęto i scharakteryzowano wybrane instrumenty finansowe Unii Europejskiej – fundusz strukturalny (Sektorowy Program Operacyjny „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw - SPO WKP), z którego mogą korzystać polskie przedsiębiorstwa w obszarze ochrony środowiska. Określono, jaki rodzaj inwestycji z zakresu ochrony środowiska może być współfinansowany z Funduszy przez przedsiębiorstwa.

W metodyce pracy wykorzystano informacje wtórne (źródła literaturowe) oraz zasoby internetowe, a do analizy danych zastosowano metody porównawcze. Badania swym zakresem obejmowały lata 2004–2005.

Inwestycje pro-środowiskowe

Jednym z ważniejszych obszarów polityki unijnej jest ochrona środowiska. Dla Polski dostosowanie się do norm środowiskowych przed akcesją i podjęcie działań w tym zakresie, było jedynie początkiem długiej i pracochłonnej drogi. Olbrzymia dewastacja przyrodnicza kraju powstała na skutek wieloletniej gospodarki centralnie planowanej powoduje, że jest to dział niezwykle trudny i kosztowny.

Główne cele zrównoważonego rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich to zwiększenie wydajności produkcji żywności w sposób zrównoważony oraz zwiększenie bezpieczeństwa żywności. Aby to osiągnąć wymagane są inicjatywy edukacyjne, użycia bodźców ekonomicznych i rozwój nowych technologii. Definicje zrównoważonego rozwoju na ogół wskazują na realizm ekonomiczny praktyk rolniczych, wychodzenie na przeciw zapotrzebowaniu ludności na żywność, gospodarkę przyjazną dla środowiska, oraz troskę o jakość życia. Aby osiągnąć te cele, strategie rozwoju rolnictwa powinny być efektywne, elastyczne i dopasowane do aktualnych potrzeb.

W obliczu ogromnych problemów i wydatków zostały postawione polskie firmy, które inwestycje prośrodowiskowe postrzegają zwykle jako ogromny i niejednokrotnie, niepotrzebnie poniesiony koszt. Warto, może podać jak są definiowane inwestycje prośrodowiskowe [Kassenberg i in. 2005]:

- infrastruktura ochrony środowiska przyczyniająca się do zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko zanieczyszczeń, jednocześnie służąca wypełnianiu przez Polskę zobowiązań akcesyjnych z zakresu ochrony środowiska,
- przedsięwzięcia służące ochronie walorów przyrodniczych oraz krajobrazowych wraz z ich zrównoważonym wykorzystaniem,
- inwestycje i przedsięwzięcia służące ograniczeniu wykorzystania zasobów przyrodniczych np.: energooszczędne, materiałooszczędne, wodooszczędne, terenooszczędne. Są to zarówno inwestycje przyczyniające się do zmian lub modernizacji technologii, jak

- i przedsięwzięć polegających na wdrażaniu środowiskowych systemów zarządzania (np. EMAS, ISO – 14 001). Bardzo ważne są również przedsięwzięcia służące popieraniu eko-innowacyjności.
- przedsięwzięcia służące promocji i tworzeniu przyjaznej środowisku działalności gospodarczej oraz kreowaniu rynku na produkty proekologiczne, przyczyniające się do powstawania lub zachowywania przyjaznych środowisku tzw. zielonych miejsc pracy,
 - przedsięwzięcia o charakterze szkoleniowym obejmujące tematykę ochrony środowiska czy też wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju, w tym z zakresu zarządzania środowiskowego,
 - przedsięwzięcia służące budowaniu partnerstwa na rzecz proekologicznego rozwoju społecznego i gospodarczego, zwłaszcza na poziomie lokalnym oraz przyczyniające się do wymiany doświadczeń i upowszechniania dobrych przykładów z tego zakresu.

Priorytety i działania SPO WKP

Po wejściu do Unii Europejskiej w Polsce zaczęły funkcjonować instrumenty finansowe UE tzn. fundusze strukturalne i fundusz spójności. Środki finansowe na obszary wiejskie i ochronę środowiska wypłacane są głównie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) funkcjonującego w ramach funduszy strukturalnych. W ramach EFRR do 2006 roku funkcjonowały trzy programy operacyjne, Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstwa (SPO WKP) i Sektorowy Program Operacyjny Transport (SPOT). SPO WKP było przewidziane na lata 2004-2006, przy czym realizacja projektów jak i zwrot poniesionych kosztów może trwać do 2008r. Jako jeden z kluczowych dokumentów przewidzianych w Narodowym Planie Rozwoju (NPR), wskazuje cele, priorytety i działania w zakresie przedsiębiorczości i innowacyjności w polskich przedsiębiorstwach (firmach). Program SPO WKP adresowany jest do dużych, małych i średnich przedsiębiorstw, w programie wyodrębnione są 2 priorytety, które podzielone są na działania, a wsparcie w ramach każdego z priorytetów skierowane jest do innej grupy odbiorców.

Priorytet I nosi nazwę „Rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności poprzez wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu”. Jego głównym celem jest ułatwienie funkcjonowania przedsiębiorstw w nowej sytuacji na otwartym rynku Wspólnoty, poprzez wsparcie instytucji otoczenia biznesu, które dostarczają usługi dla przedsiębiorców. Priorytet II to „Bezpośrednie wsparcie przedsiębiorstw”. Tutaj działania skierowane są do polskich przedsiębiorców i mają pomóc w rozwiązywaniu lub zapobieganiu ich problemów. Pomoc z tego priorytetu przewidziana jest w zakresie doradztwa, wsparcia konkurencyjności a przede wszystkim na inwestycje. To właśnie na ten priorytet (Priorytet II) przeznaczona jest większość środków z budżetu SPO WKP.

Program jest finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF) oraz ze środków krajowych. Na program w latach 2004–2006 przeznaczane jest łącznie około 2,8 mld Euro, w tym ze środków ERDF około 1,25 mld Euro.

Finansowanie projektów w ramach SPO WKP może odbywać się tylko i wyłącznie na zasadzie refundacji ustalonego procentu kosztów kwalifikowanych projektu. Przedsiębiorcy muszą sami pokryć całość kosztów projektów, a środki pomocowe z funduszy strukturalnych przekazywane będą na konto firm dopiero po zakończeniu inwestycji.

O dotacje (wsparcie) ze środków SPO WKP nie mogą ubiegać się przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w sektorach [PARP 2004]:

- rolnictwa,
- przetwórstwa spożywczego,
- rybołówstwa i rybactwa,
- górnictwa węgla,
- produkcji żelaza i stali,
- „sektorach wrażliwych”.

Polscy przedsiębiorcy chcąc prowadzić swą działalność w nowych warunkach społeczno-gospodarczych muszą zmienić swe zachowania w odniesieniu do środowiska naturalnego. Bardzo wiele firm (przedsiębiorstw) nie spełnia (nie jest dostosowanych do) nowych wymagań ostrych norm unijnych dotyczących ochrony środowiska. W większości przestarzały przemysł, nie najnowsze technologie a także złe nawyki stanowią ogromny problem w obliczu nowych przepisów i uregulowań UE w obszarze „Środowisko”.

W myśl zasady „zanieczyszczający płaci” koszty związane z dostosowaniem do nowych wymogów przerzucone zostały na przedsiębiorców. Zostali oni postawieni w bardzo trudnej sytuacji, zważywszy na fakt, iż w krótkookresowej ocenie są to inwestycje, które bezpośrednio nie generują zysku, a jedynie stanowią ogromny koszt (wydatek) dla przedsiębiorstwa.

Aby pomóc przedsiębiorcom w tych trudnych inwestycjach w ramach priorytetu II SPO WKP utworzono Działanie 2.4 „Wsparcie dla inwestycji w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska”. Priorytetem tego działania jest wspieranie inwestycji prośrodowiskowych, aby zwiększyć liczbę przedsiębiorstw spełniających wymogi ochrony środowiska.

Wsparcie w ramach Działania 2.4 może być przeznaczone do wysokości 5 mln €, jako wartość procentowa kosztów kwalifikowanych, przy czym maksymalna wysokość dofinansowania nie może przekroczyć 65% kosztów kwalifikowanych. Na lata 2004–2006 przewidziano kwotę 155,4 mln €, która z ERDF ma być przeznaczona na realizację priorytetów środowiskowych Działania 2.4 SPO WKP.

Przedsiębiorcy mogą ubiegać się o wsparcie na inwestycje w ramach czterech poddziałań działania 2.4:

- Poddziałanie 2.4.1 „Przeprowadzenie inwestycji koniecznych do uzyskania pozwolenia zintegrowanego (IPPC)”.
- Poddziałanie 2.4.2 „Gospodarka wodno-ściekowa”.
- Poddziałanie 2.4.3 „Ochrona powietrza”.
- Poddziałanie 2.4.4 „Gospodarka odpadami przemysłowymi i niebezpiecznymi”.

Wykorzystanie SPO WKP – Działanie 2.4

W pierwszej rundzie aplikacyjnej, według Ekoportalu i Centrum Informacji o Środowisku (CIOS) z (do 18 marca 2005 roku) na Działanie 2.4 wpłynęło stosunkowo niewiele, bo zaledwie 85 wniosków od przedsiębiorców. W tabeli 1 przedstawiono liczbę złożonych wniosków z podziałem na poszczególne poddziałanie w I i II rundzie aplikacyjnej [CIOS 2006].

Barierzy i korzyści...

W I rundzie aplikacyjnej 73% wniosków przeszło pozytywną ocenę formalną (62 projekty). Musiały być one kompletne i dostarczone w dwóch zgodnych ze sobą formach – papierowej i elektronicznej. Pozytywną ocenę techniczno-ekonomiczną przeszły 43 projekty, gdzie zweryfikowano zgodność projektu z wybranym priorytetem oraz sprawdzono czy projektodawca jest uprawniony do uzyskania dofinansowania. Spośród wniosków, które wpłynęły jedynie 33% (28 projektów) zostało zatwierdzonych do realizacji przez Instytucję Zarządzającą – MGiP. Uzyskały one wystarczająco dużo punktów podczas oceny merytorycznej. Łączna wartość dofinansowania dla tych projektów wynosi 133,5 mln PLN.

Tabela 1. Rozkład wniosków w podziale na poddziałania w I i II rundzie aplikacyjnej
Table 1. Number of applications in subdivisions of I and II application round

Wyszczególnienie	I runda	II runda	III runda	Suma
Poddziałanie 2.4.1.	30	40	29	99
Poddziałanie 2.4.2.	17	22	17	56
Poddziałanie 2.4.3.	14	10	5	29
Poddziałanie 2.4.4.	24	38	22	84
Suma	85	110	73	268

Źródło: opracowanie własne

W trakcie II rundy aplikacyjnej do Działania 2.4 SPO WKP (16.08 – 23.09.2005) złożono 110 wniosków, co pokazuje tabela 1. Wnioskowana kwota wsparcia wszystkich złożonych wniosków wynosiła 501,5 mln PLN. Zatwierdzono do realizacji 75 projektów co stanowiło 68% wszystkich złożonych wniosków. Całkowita kwota wsparcia dla zatwierdzonych projektów wynosiła 326,8 mln PLN.

W trakcie III rundy aplikacyjnej do Działania 2.4 SPO WKP (15.11 - 06.01.2006) złożono 73 wnioski, co pokazuje tabela 1. Wnioskowana kwota wsparcia wszystkich złożonych wniosków wynosiła 318,0 mln PLN. Zatwierdzono do realizacji 59 projektów co stanowiło prawie 81% wszystkich złożonych wniosków. Całkowita kwota wsparcia dla zatwierdzonych projektów wynosiła 256 mln PLN.

W roku 2006 zaplanowano jeszcze trzy rundy aplikacyjne:

- IV runda aplikacyjna (06.02. – 06.03.2006)
- V runda aplikacyjna (20.03. – 08.05.2006)
- VI runda aplikacyjna (22.05. – 26.06.2006).

Działanie 2.4 SPO WKP ma na celu pomoc w uzyskaniu pozwolenia zintegrowanego IPPC przez firmy, których działalność wpływa na środowisko. Zezwolenie to obowiązuje w całej Unii Europejskiej i firmy, które do 30 października 2007 r. go nie uzyskają będą musiały zaprzestać swej działalności. Zmiany technologiczne, które wiążą się z uzyskaniem IPPC są bardzo kosztowne. Z badań ankietowych wynika, że przedsiębiorcy nie ubiegają się o środki pomocowe w głównej mierze z powodu trudności administracyjnych.

Projekty ze środków SPO WKP Działania 2.4 realizowane są w 11 z 16 województw, przy czym największa liczba wniosków zatwierdzona została dla województwa śląskiego

(6 projektów). Pozostałe regiony uzyskały wsparcie dla 1, 2 lub 3 przedsięwzięć (rys. 1). Województwo śląskie jest jednym z najbardziej zdewastowanych ekologicznie obszarów Polski - jednak nie to miało wpływ na kryteria oceny wniosków, a odpowiednie ich przygotowanie przez firmy. To właśnie z tego województwa, podobnie jak w przypadku ubiegania się o dofinansowanie ze środków Funduszu Spójności, przedsiębiorcy najlepiej pod względem technicznym i formalnym przygotowali swe wnioski, co zaowocowało tak dużym stopniem akceptacji i przyznania dofinansowania.

Źródło: opracowanie własne

Rys. 1. Zatwierdzone projekty (I rundy) Działania 2.4 w podziale na województwa
 Fig. 1. Approved Project (I round) Activity 2.4 divided in regions

W dniu 16 sierpnia 2005 r. rozpoczęto przyjmowanie wniosków w kolejnej (drugiej) rundzie aplikacyjnej. Zamknięcie tej rundy planowane jest na 23 września 2005 r.

Bariery w uzyskaniu funduszy unijnych

Przedsiębiorcy muszą przejść długą i skomplikowaną drogę do uzyskania pomocowych środków unijnych. Komisja Europejska ściśle określa wytyczne dla beneficjentów ubiegających się o dofinansowanie. Są one bardzo rygorystyczne i nie mogą podlegać żadnym modyfikacją ze strony kraju odbiorcy.

Jedną z pierwszych barier, którą musi pokonać polski przedsiębiorca to problem finansowy gdyż firma samodzielnie musi sfinansować inwestycję, a refundację (stanowiącą max. 60%) można uzyskać dopiero po zakończeniu projektu (lub jego wyodrębnionej wcześniej fazy).

Kolejne trudności mogą wynikać w dużym stopniu z powodów organizacyjnych i technicznych związanych z procedurami ubiegania się o środki unijne oraz z brakiem pełnej informacji.

Beneficjenci twierdzą, że stawiane przed nimi wymagania są zbyt wysokie. Skomplikowany jest system procedur ubiegania się o dotację, a system oceny wniosków zbyt sformalizowany i scentralizowany, co utrudnia im dostęp do unijnych środków. Dużym problemem dla przedsiębiorców był opóźniony start SPO WKP. Powinni oni mieć możliwość korzystania z funduszy od 1 stycznia 2004 (uruchomiono je 1 maja 2004). Jednak niezbędne ustawy, przepisy wykonawcze i instrukcje Ministerstwa Gospodarki i Pracy nie były gotowe na czas. Te biurokratyczne opóźnienia pogarszają sytuację firm ubiegających się o dopłaty. Ponadto, źle przygotowane umowy do wypłat okazały się blokadą rozpoczęcia inwestycji dla przedsiębiorców, którym przyznano dotację (zatwierdzono wniosek). Błąd popełniono nadając umowie rangę rozporządzenia, co niepotrzebnie wydłuża procedury dokonywania w niej zmian. Nie podano, w jakim stopniu dofinansowanie pochodzić będzie z Unii, a w jakim z budżetu państwa. Nie wskazano instytucji, która miałaby wypłacać pieniądze.

Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan” skrytykowała rząd w kwestii dostarczania informacji przedsiębiorcom. Ponad 40% przedsiębiorców biorących udział w badaniach PKPP (próbą 1100 firm z całego kraju, 2005 r.) stwierdziło, że nie uzyskało rzetelnej informacji o zasadach wypełniania wniosków, co mogło w dużym stopniu ich zniechęcić. W tym samym badaniu 22% firm (w 2004 8,5%) deklarowało wykorzystanie dotacji jako alternatywy wobec kredytów, co jest wynikiem (trendem) pozytywnym.

Firma badająca opinię publiczną SMG KRC przeprowadziła badanie na losowej próbie 253 firm z całego kraju, które złożyły wnioski o dotację. Ankieta dotyczyła znajomości unijnych funduszy, w szczególności środków SPO WKP. Wyniki wykazały, że głównym źródłem informacji są strony internetowe (www.parp.gov.pl – 85% wskazań i www.konkurencyjnosc.gov.pl – 60% wskazań) oraz prasa codzienna (64% wskazań). Najmniej istotnym źródłem informacji była telewizja (34 %) i radio (24%) [PARP 2005].

Przedsiębiorcy bardzo rzadko zwracali się o pomoc do firm, które starania o dotację mają już za sobą (21% wskazań), czy też do zaprzyjaźnionych urzędników (20% wskazań). Nie najlepiej ocenione zostało dostosowanie SPO WKP do potrzeb i oczekiwań przedsiębiorców – 3.3 pkt. w skali od 1 do 5 pkt. Ponad połowa (54%) badanych stwierdziła, że SPO WKP jest trudny od strony formalnej. Wielu ankietowanych skarżyło się na niesprecyzowane informacje, zmiany zasad w trakcie trwania procedur oraz scentralizowanie działań sterowania i oceny wniosków. Ogólnie unijne programy pomocowe zostały ocenione jako źle zaprojektowane, zbyt sformalizowane i rozdzielone w nieprzejrzysty sposób.

Korzyści z wykorzystania funduszy unijnych

Mając na uwadze bariery, na jakie mogą natrafić, przedsiębiorcy patrząc w przyszłość powinni widzieć swoje szansę i perspektywy rozwoju w inwestycjach prośrodowiskowych.

Oczywiste i wymierne wydaje się korzyści związane z poprawą stanu środowiska. Zmiany przestarzałych technologii produkcyjnych na Best Available Technology (BAT), zmniejszenie wykorzystania surowców naturalnych czy też, ograniczenie emisji odpadów do środowiska. Zbliżanie się do unijnych standardów w tym zakresie powinno mieć odzwierciedlenie we wzroście jakości życia polskiego społeczeństwa.

Ogromną korzyścią wdrażania środowiskowych wymagań unijnych dla przedsiębiorstw jest otwarcie drzwi na rynek produkcji i usług w obszarze ochrony środowiska. Dotychczas (przed rozpoczęciem procedur dostosowawczych) był to rynek niszowy i niechętnie wybierany przez przedsiębiorców i inwestorów. Obecnie swe szansy na tym rynku widzą nie tylko firmy produkujące urządzenia ochrony środowiska. To ogromne pole działania dla przedsiębiorstw budowlanych, usług doradczych i konsultingowych a także pracowni projektowych.

Otwarty Rynek Unijny to mimo silnej konkurencji działających tam firm ogromne pole działania dla polskich przedsiębiorstw oferujących krajowe, tańsze i równie dobre technologie ochrony środowiska. Przedsiębiorcy mogą zwiększyć swą konkurencyjność podporządkowując się wymaganiom dyrektyw IPPC (dokonując zmian technologicznych), czy też wdrażając systemy zarządzania środowiskowego ISO 14000 czy EMAS. Tego typu inwestycje bardzo pozytywnie wpływają na wizerunek firmy i zachęcają odbiorców czy innych przedsiębiorców do współpracy.

Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorców generuje dalsze procesy rozwoju. Ożywienie gospodarcze sektora Środowisko poprzez realizację programów dostosowawczych to szansa na tworzenie nowych miejsc pracy. Inwestycje proekologiczne, rozbudowa infrastruktury komunalnej, inwestycje restrukturyzacyjnych na terenach rolniczych i przemysłowych może być szansą na ograniczenie bezrobocia.

Należy również pamiętać o tym, że refundacja poniesionych kosztów po zakończeniu działań inwestycyjnych (w wysokości przyznanej dotacji) będzie mogła stanowić znakomity kapitał inwestycyjny na dalsze działania prorozwojowe firmy.

Podsumowanie

W pierwszej połowie roku 2005 niewielu przedsiębiorców złożyło wnioski o dotacje na inwestycje prośrodowiskowe (w I rundzie aplikacyjnej 85 wniosków) – przy czym zatwierdzono zaledwie 28 z nich. Jest to niepokojące zważywszy na fakt, iż za dwa lata obowiązujących będą w Polsce zaostrzone przepisy dotyczące środowiska. W turze wiosennej przedsiębiorcy mogli ubiegać się o 800 mln PLN, rozdzielono zaledwie 130 mln PLN z tej kwoty. Tak niewielkie zainteresowanie i niewielki stopień wykorzystania unijnych środków, może być wynikiem braku informacji lub zbyt wielu barier stawianych przed przedsiębiorstwami.

Jako główny powód trudności w uzyskaniu funduszy przedsiębiorcy podają biurokrację i skomplikowany system naboru wniosków. Na małe zainteresowanie funduszami unijnymi miało również wpływ roczne opóźnienie związane z brakami formalnymi oraz odroczenie zgody Komisji Europejskiej na udzielenie pomocy publicznej dla tego działania jak również wstrzymanie rozdzielania dotacji ze względu na błędną interpretację przepisów unijnych.

W perspektywie najbliższych lat dowiemy się czy wdrożenia wymagań ekologicznych prawa europejskiego przyniesie korzyści czy jedynie ogromne koszty dla przedsiębiorców. Zdecydują o tym oni sami. Jeśli obowiązek wdrożenia przepisów proekologicznych będą traktować jako barierę – wtedy mogą przeważać koszty. Natomiast, jeśli w tych działaniach dostrzegą swą szansę, to potencjalne korzyści znacznie przewyższą poniesione koszty i inwestycja zaowocuje. Już niedługo, po refundacjach pierwszych płatności, będzie można stwierdzić czy środki funduszy trafiły rzeczywiście tam gdzie powinny (gdzie były skierowane) – do przedsiębiorców.

Jeśli refundacja będzie przebiegać zgodnie z założeniami przedsiębiorców przełoży się to na generowanie rozwoju firm. Natomiast, jeśli pomoc będzie niższa niż zakładano, przedsiębiorcy będą musieli w większym stopniu sfinansować inwestycję w ochronę środowiska z własnych środków. Może to być ograniczeniem dla przewidzianych inwestycji rozwojowych, tym samym wpłynąć na konkurencyjność przedsiębiorstw.

Inwestycje proekologiczne powinny pociągnąć za sobą nie tylko poprawę stanu środowiska naturalnego, ale również poprawę koniunktury i pozycji przedsiębiorstw w nowych warunkach rynku unijnego. Firmy powinny starać się wykorzystać stawiane przed nimi zadania procesu wdrażania norm środowiskowych.

Analizując przedstawione informacje, nasuwa się kilka wniosków odnoszących się do wykorzystania funduszy strukturalnych SPO WKP [Staniak 2005]:

1. Największa liczba przekazanych wniosków na inwestycje prośrodowiskowe w ramach Działania 2.4 SPO WKP pochodzi z dużych obszarów produkcyjnych i przemysłowych tj. województwo śląskie i mazowieckie.
2. Bardzo duża liczba odrzuconych wniosków o dofinansowanie w ramach Działania 2.4 (blisko 70%) wynikała ze złego ich przygotowania merytorycznego oraz wielu błędów formalnych, przyczyn takiego stanu należy upatrywać w braku rzetelnej informacji o zasadach wypełniania wniosków.
3. W ocenie przedsiębiorców negatywne skutki integracji najbardziej dotknęły małe firmy, dla których duży problem stanowi dostosowanie się do wymogów Unii Europejskiej, wdrożenie nowych przepisów i związana z tym biurokracja.

Bibliografia

- Kassenberg A., Wójcik B.** 2005. Wykorzystywanie funduszy UE na rzecz wspierania zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska na szczeblu lokalnym. Wydawnictwo WWF Polska.
- Staniak M.** 2005. Fundusze UE jako forma wsparcia dla przedsiębiorstw na inwestycje służące ochronie środowiska. Praca magisterska. SGGW Warszawa.
- Budżet UE na rok 2006 - Materiały Informacyjne. UKIE. 2005.
- Komunikat PARP z dnia: 11.05.2005 r. [dostęp 25-04-2006]. Dostępny w Internecie: http://pliki.parp.gov.pl/pdf/spowkp2.3_badanie.pdf
- Program Konkurencyjność (SPO-WKP) w latach 2004-2006 (działanie 2.4) [online]. Ekoportal - CIOŚ. 2006 [dostęp 28-04-2006]. Dostępny w Internecie: http://www.ekoportal.pl/jetsped/portal/portal/Fundusze_UE/dla_przedsiębiorcow/konkurencyjnosc.psm1
- Przewodnik po funduszach strukturalnych dla przedsiębiorców oraz instytucji wspierających firmy. PARP. 2004.

BARRIERS AND BENEFITS AT TO APPLY FOR THE EUROPEAN UNION FUNDS FROM SPO WKP FOR BUSINESS ON PRO-ENVIRONMENTAL INVESTMENT

Summary. The work presents structural funds for Polish entrepreneurs who want to invest in the field of environmental protection. Pro- environmental investments were specified. Objectives and scope of activity number 2.4 SPO WKP were described in details. Difficulties for Polish entrepreneurs who want to apply for union funds were shown and also benefits which they can achieve after implementation of union funds.

Key words: sustainable development, union funds, SPO WKP, pro-environmental investments, rural areas

Adres do korespondencji:

Jacek Białek; e-mail:jacek_bialek@sggw.pl
Katedra Maszyn Rolniczych i Leśnych
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
ul. Nowoursynowska 164
02-787 Warszawa